

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 93

Sreda, 18. novembra 1936

Leto XI

Dunajski trikot ali rimski pakt

Dunajska konferenca Italije, Avstrije in Madžarske

Na Dunaju sta se najprej posvetovala grof Ciano in kancler dr. Schuschnigg. To sta italijanski zunanji minister in avstrijski. Pozneje je prišel na posvetovanja še ogrski zunanji minister.

To je bila konferenca rimskega pakta.

Posvetovanja med grofom Ciano in avstrijskim kanclerjem, kakor trdijo celo italijanska poročila, niso prinesla velikih presenečenj. Iz tega sledi, da so bila zaupna ter imajo namen urejevati najprej avstrijska vprašanja, vsiljivost Nemčije proti vzhodu in madžarske zahteve z ozirom na kolaboracijo rimskega pakta in male antante v srednji Evropi. Morda je imela Italija prvotno bolj pozitiven program, preden je stavila Anglija Italiji konkretne predloge glede sporazuma o sredozemskem vprašanju, ki je za Italijo prav bistvenega pomena.

V tem sporazumu predlaga Anglija Italiji 1. sporazum o pomorskih oporiščih, ki bi bila deloma skupna za obe mornarici; 2. razmerje o ojačenju mornariških sil obeh držav in 3. sodelovanje obeh mornaric, da se obdrži sedanje stanje na Sredozemskem morju.

Z ozirom na ta predlog je Italija zadnje dni nekoliko preokrenila svojo politiko ter hoče s svojimi konferencami na Dunaju zavrniti nemški vpliv, odvrniti Avstrijo in Ogrsko iz sfere nemškega vpliva, zlasti tudi s tem, da rešujeta svoja vprašanja (habsburški problem, ogrski revizionizem, oborožitev in formo države itd.) kot notranja. Če že ne več, obljublja Italija obema državam, da ju bo moralno podpirala.

Razumljivo je, da Italija želi zblizanja z malo antanto in najbrže tudi z balkansko zvezo, ker bo imela, če sklene z Anglijo sredozemsko pogodbo, mnogo več neovirane prilike, da naveže s temi deželami gospodarske stike, ki jih danes po svojem položaju najbolj potrebuje.

V Berlinu čutijo ta veter. Zato si na vse načine prizadevajo, kako bi povečali svoj vpliv v teh deželah. Po nalogu Hitlerjevem je nemški poslanik von Papen že interveniral na Dunaju, dr. Schacht pojde v Ankaru, da dobi več stikov s Turčijo.

Dogodki kažejo, da se Italija in Nemčija resno pripravljata na konkurenčno borbo, katera dežela si bo pridobila več vpliva in trga po teh deželah, kar znači preorientacijo politike v Evropi.

Obvezno posredovanje dela na čehoslovaškem

Na Čehoslovaškem je stopila dne 1. oktobra v veljavo naredba o obveznem posredovanju dela. Po tej naredbi morajo delodajalci vsako prazno ali izpraznjeno delovno mesto javiti v 24 urah pri javni posredovalnici dela, tudi, če so že javili privatni posredovalnici. Posredovalnice se pri posredovanju ozirajo na posebne potrebe službe, telesne in strokovne sposobnosti ter osebne in rodbinske razmere. Prednost imajo delavci, ki so bili morda odpuščeni iz obrata zaradi pomanjkanja dela.

Francoski socialisti za vlado

Zaupnica Blumu na pariški socialistični konferenci

Razširjeno predsedništvo francoske socialistične stranke je imelo v nedeljo konferenco v Parizu. Konferenca je politiko Blumove vlade odobrila z 2990 glasovi (proti 361). Blum je izjavil na tej konferenci, da socialisti s svoje strani nikdar ne bodo prekinjevali samolastno z ljudsko fronto, ki ima določen program.

Leon Blum se je zadovoljivo izrazil o prijateljskih odnosih med Francijo in Anglijo. Trudili se bomo za boljše odnose z Nemčijo ne da bi prezirali interese srednje in vzhodne Prusije. Francosko-sovjetskoruska pogodba ima za nas popolno veljavo.

S. Leon Blum odgovarja Thorezu

Nedavno tega je vodja komunistične stranke v Franciji na nekem zborovanju napadel vlado in zlasti še s. Leona Bluma, češ, da je doberšen del akcijskega programa ljudske fronte še vedno neizpoljen.

Na to je odgovoril s. Blum na nedeljski socialistični konferenci v Parizu tako-le:

Pred kratkim je naš s. Thorez vzel program ljudske fronte v roko in je, čitajoč paragraf za paragrafom, naštel mere in reforme, ki so tam označene, pri vsakem paragrafu pripominjajoč: »se še ni pričelo,« »samo do polovice uresničeno,« »obljubljeno«. Jaz sam sem na zadnji seji parlamenta (pred zaključkom zasedanja prejšnjega in otvoritvijo novega jesenskega zasedanja, op. ur.), čital na sličen način in sem k vsakemu prečitnemu paragrafu pripomnil: »uresničen«.

Socialisti in združena opozicija

Posvetovanja v Beogradu

V Beogradu so se pretečeni teden vršili razgovori med socialisti in predstavniki združene opozicije, katerih so se udeležili s. Topalović in Balugdžić, za demokrate dr. Ribar, za zemljoradnike Jovanović in še nekateri vidnejši predstavniki.

Časopisje posveča tem razgovorom veliko pozornost. Razburja pa se reakcionarni tisk, zlasti »Obzor« na Hrvaškem, ki je proti temu, da bi internacionalni socialisti sodelovali v združeni opoziciji. Stvari se seveda razvijajo proti volji te gospode. Sodelovanje socialistov z združeno opozicijo je gotovo dejstvo. Tako je n. pr. v Vojvodini za predstoječe občinske volitve dogo-

Kako le sva s Thorezom mogla priti do tako različnih zaključkov, čeprav sva se oba posluževala iste metode? Iz jako enostavnega razloga: Maurice Thorez je čital program ljudske fronte, dočim sem jaz prečital od večine in tudi od naših komunističnih prijateljev z velikim odobravanjem sprejeto vladino izjavo. V tej izjavi, za katero je dobila vlada soglasno zaupnico tudi vseh komunističnih poslancev, sem prečital tiste v programu ljudske fronte predvidene reforme, za katere smo obljubili, da jih bosta sprejeli obe zbornici še pred zaključkom zasedanja.

Glede nevmešavanja v španske zadeve je rekel Blum:

»Niso se uresničile vse naše napovedi v zvezi z nevmešavanjem. Domnevali smo, da bodo odgovori hitrejši dospel; tudi smo se morda

Desničarski izzivači v francoskem parlamentu

Desničarji si hočejo pomagati z lažmi

V francoski zbornici je desničarski poslanec Becquart ponovil laži o notranjem ministru s. Salengru, da je bil v svetovni vojni preganjan zaradi dezertacije. Levičarji so protestirali, ker je že davno dokazano, da je ta trditve laž.

Za obrekovalnimi izjavami Bacquarta se je oglašil k besedi Blum in ko je govoril nekaj besed, so desničarji s kralviziranjem preprečili Blumovo izjavo. Socialisti in komunisti so nato navalili na desničarje in je prišlo pri tem do pretepa.

varali glede obsega nemške in italijanske pomoči. Ako bi ne bili predlagali pakta o nevmešavanju, bi bila grozila Evropi nevarnost splošne vojne pod najstrašnejšimi pogoji. Cesar smo se bali, je bilo to, da bo Italija in Nemčija izrabili kakšen incident in pričeli z vojaško intervencijo. Baš, kar se te stvari tiče, je bil položaj za socialistične ministre posebno kočljiv. Delavski razred ni mogel dopustiti, da bi se ga vpletlo v neko zadevo, za katero ni mogel v naprej vedeti, kako bo končala. To sem tudi povedal v svojem govoru v Lunaparku, pred več desetisočglavo množico, ne da bi se bal, da bom izžvižgan, iz enostavnega razloga, ker sem smatral kot svojo dolžnost, da povem, kar mislim.

Nemčiji se bomo vedno skušali približati, toda mi se bomo vedno zanimali za srednjo in vzhodno Evropo.

Po pomirjenju je Blum nadaljeval izvajanja ter je zbornica končno glasovala o zaupnici vladi. Zaupnica je bila sprejeta s 374 glasovi, proti 201 glasu. In ko je šlo za to, da so trditve o sodrugu Salengru lažnjive, je zbornica izrekla zaupnico celo s 427 glasovi in so glasovali za nezaupnico le 103 poslanci.

S tem je zaupnica s. Salengru defenitivno doprinešena in laži desničarske reakcije ovržene.

Ljudska fronta v Franciji ostane

V soboto zvečer so v Parizu priredile mnoge levičarske organizacije skupno manifestacijsko zborovanje, na katerem so ugledni politiki manifestirali za enotnost ljudske fronte, češ, da različna naziranja v nekaterih vprašanjih ljudske fronte ne morejo in ne smejo rušiti.

Občinske volitve

Občinske volitve v Drinski banovini
Uradno poročilo

Agencija Avala razglaša rezultat občinskih volitev, ki so se vršile dne 8. novembra t. l. v Drinski banovini:

Volitve so končane v 431 občinah, v 6 je pa glasovanje odgodeno. Agencija Avala razpošljila sledeče rezultate: JRZ je dobila 316 občin, ali 73.32 odst., združena opozicija 57 občin ali 13.23 odst., neopredeljeni 22 občin, ali 5.10 odst., bivša HSS 13 občin ali 3.02 odst., poljedelska stranka 11 občin ali 2.55 odst., JNS 5 občin ali 1.16 odst., kmetijsko gibanje V. Gjorgjevića 4 občine ali 0.93 odst., meščanske liste 2 občini ali 0.46 odst., Ljotičev zbor 1 občino ali 0.23 odstotkov.

Uradno poročilo o izidu volitev v primorski banovini

V primorski banovini so se vršile volitve 15. novembra v 96 občinah. Za eno občino ni bila vložena nobena kandidatna lista, v eni občini pa so bile volitve prekinjene in se bodo ponovile prihodnjo nedeljo. Od ostalih 94 občin jih je dobila JRZ 10, bivša HSS 75, ostale opozi-

Nemčija dalje razburja Evropo

Odpoved pogodbe o rečnem brodarstvu

Nemčija je odpovedala pogodbe o rečnem brodarstvu po nemških rekah. Nekaj pogodb je že bilo v veljavi, druge so bile pred zaključkom. Po tej kršitvi verzajske pogodbe so najbolj prizadete Belgija, Čehoslovaška, Francija in druge dr-

žave. Francija predlaga skupen protest interesiranih držav. Izzivaje ima dvojen namen: zbuditi vznemirjenje in notranjo propagando. Koliko časa bo mednarodna politika še mirno prenašala izzivanja?

Velika zmaga socialistov v Švici

pri volitvah v državni svet

Pri volitvah v švicarski državni svet, dne 15. t. m. so v okraju Schaffhausen zmagali socialni demokrati. Dobili so absolutno večino

27 od 50 mandatov. Socialisti so ogromno pridobili na račun meščanskih strank.

Še vedno boji za Madrid

Junaški odpor vladnih čet

Vsi načrti generala Franca, da z naskokom zavzame Madrid, so se doslej izjalovili. Še več, pretekli teden je zaključil s porazom Francove vojske pred Madridom, kateremu je sledila uspešna ofenziva vladnih čet na jugozapadu in severu.

General Franco in njegovi trabantni so poizkušali prekoračiti reko Manzanares od zapada, pa so bili krvavo odbiti. Njihove izgube cenijo na preko 3000 mrtvih. Zlasti je v teh bojih padlo veliko Marokancev, ki jih nacisti neprestano gonijo k naskoku.

Velike so tudi izgube nacistov na vojnem materialu. V par dneh so izgubili skoro ducat tankov in devet bombarderjev. Dva bombarderja so vladina letala sestrelila nad samim Madridom. Na letališču v Avili, precej oddaljenem od Madrida, so vladina letala uničila še poleg tega 20 nacističnih letal in sicer s pomočjo letalca, ki je v početku preteklega tedna pobegnil s svojim aparatom in pristal vzhodno od Madrida ter je poznal lego letališča v Avili. Doslej so vladine čete uničile okrog 100 nacističnih letal.

Na jugozapadu so vladine trupe zavzele letališče Getafe in več okoliških vasi ter pregnale nacistične več kilometrov od Madrida, pri čemer so zaplenile popolnoma sovražno težko baterijo, šest topov, in jo takoj uporabile proti bežečemu sovražniku.

V okolici Madrida je zbranih 50.000 miličnikov, ki so sedaj že tudi opremljeni z najmodernejšim orožjem in precej izvežbani. Elitno četo tvori legija vojakov Nemcev, Italijanov, Belgijcev, Francozov in Rusov, med katerimi se nahajajo po večini sami dosluženi vojaki.

O poteku bojev zadnjih dni se izvedo nekatere podrobnosti: na južni strani od Madrida so Marokanci v naskoku zavzeli jarke vladnih čet. Komaj pa so se v jarkih ustalili, je sledila strašna eksplozija — miličniki so iz daljave sprožili

cijske skupine pa 9. JNS je dobila eno občino, enako kakor po uradnem poročilu v Sloveniji dne 25. oktobra. Volilna udeležba je bila razmeroma dobra in je znašala 66 odst. od skupnega števila 228.976 upravičenih volilcev. Na liste pristašev Ace Stanojevića je po uradnem poročilu odpadlo 290, na liste ljotičevcev pa 175 glasov.

K 10letnici smrti Zofke Kveder

(1878—1926)

Slovenska literatura se ponaša s celo vrsto pomembnih pesnic in pisateljic, a najznačilnejša med njimi je vsekakor Zofka Kvederova. Ne samo kot pisateljica, tudi kot človek. — predvsem pa kot borilka proti lažni konvencionalnosti in socialnim krivicam. Z lastno močjo in redko upornostjo si je prekrčila pot iz revne, fanatično pobožnjaške slovenske vasi v široki svet, sledeča klicu svoje vesti in nagonu svojega srca, ne meneč se za vse ukore, licemerna zgražanja in zasledovanja zlobnosti, žarela je nekaj let kot krasen komet na nebu slovenske kulture in utrdila vero v vrednost slovenske žene, dokler ni proti koncu njenega kratkega, a bogatega življenja ista konvencionalnost zlomila kril njene krasne duše.

Kot 15 letno dekle je zbežala z doma, z golimi rokami si je z naporom delom po raznih odvetniških pisarnah služila kruh in se izobraževala dalje. Prihranila si je toliko, da je mogla iti v Švico, kjer je nekaj časa posečala univerzo, prepotovala je Nemčijo, se ustavila za nekaj časa v Trstu, kjer je od 1897 do 1903 urejevala list »Slovenko«, prvi slovenski socialistični ženski list, v ka-

mine, ki so jih položili v jarkih in »zmagovalci« so zleteli v zrak.

V odseku Casa del Campo je en sam španski miličnik z ročnimi granatami, ki jih je spretno metal pod tanke, uničil pet nacističnih kolosov, nakar je bil sam ranjen.

Prebivalstvo Madrida je kljub bombardiranju iz letal hladnokrvno. Ob priliki zadnjega večjega napada nacističnih letal na prestolico, je na tisoče ljudi na cestah opazovalo boj

Strašen zločin španskih nacistov

Pobili so 1500 rudarjev

Iz južnozahodnega španskega rudnika Rio-Tinto poroča angleški visoki funkcionar, ki je zločin sam videl, da so nacisti, ko so se polastili rudnika Rio-Tinto, ustrelili nad 1500 rudarjev, med njimi okoli sto žena.

Za tak čin pač reakcija ne bo mogla najti »moralne« opravičbe.

Težave z izvajanjem naredbe o razdolžitvi kmeta

Denarni zavodi v zadregi

Te dni je Privilegirana agrarna banka pozvala kmete-dolžnike, da plačajo prvi obrok svojega dolga, obenem pa je naložila denarnim zavodom, da morajo sestaviti seznam dolžnikov in jih predložiti Privilegirani agrarni banki.

Denarni zavodi so v precejšnji zadregi, ker ne morejo ugoditi želji PAB, in sicer iz enostavnega razloga, ker niti sami ne vedo, v katero kategorijo dolžnikov eden ali drugi spada, niti ne, ako je v resnici zaščiten ali ne.

Kakor znano so zaščiteni dolžniki razdeljeni na tri kategorije: v prvo spadajo dolžniki-kmetovalci,

med vladnimi in nacističnimi letali, ki so z oduševljenjem, kakor ga kažejo Španci pri bikoborbah, pozdravili zmago vladnih letal.

Grožnje generala Franca, da bo porušil Madrid, niso resne, kajti topovski strelji niso zastoj.

Vlada ima sicer svoj sedež v Valenciji, ministri pa stalno prihajajo v Madrid in predsednik Caballero se je baš te dni zopet mudil na najbolj izpostavljenih delih fronte.

Nadaljevanje bojev

Odbor za obrambo Madrida poroča, da so Francove čete tudi v nedeljo zaman poizkušale prekoračiti reko Manzanares. Vršili so se krvavi boji na severozapadu mestnega okoliša. Sovražnik je napadal s tanki. Vladine čete pa so pognale v zrak vse mostove čez reko.

Nacisti so zopet izdali alarmantna poročila, ki jih širijo nacistične radio-postaje.

čijih dolgovi znašajo od Din 250 do Din 25.000, v drugo kmetovalci, čijih dolgovi znašajo od Din 25.000 do Din 50.000 in v tretjo kmetovalci, čijih dolgovi znašajo Din 50.000 do Din 500.000.

Ker pa ni izključeno, da ima kakšen kmetovalec posojila pri različnih denarnih zavodih, poleg zemljeknjižnih pa še menična in blagovna posojila, je denarnim zavodom popolnoma nemogoče vse te podatke zbrati. V mnogih primerih bo o črtanju dolga in o višini črtanja moralo sklepati šele sodišče in pred rešitvijo sodišča potem takem sploh ne zapade noben obrok dolga v plačilo.

Predavanja in zborovanja za delavstvo

Sv. Lovrenc na Poh., v nedeljo, dne 22. novembra s pričetkom ob 9. uri dopoldne v gostilni pri »Jelenu«. Predavata ss. dr. Reisman in Eržen Viktor.

Sladki vrh, v nedeljo, dne 22. novembra s pričetkom ob 2. uri popoldne v gostilni Strandner. Govori s. Vidovič.

Senovo-Rajhenburg, v nedeljo, dne 29. novembra s pričetkom ob 9. uri dop. v Delavskem domu.

Velenje, v nedeljo, dne 29. novembra dopoldne v hotelu Rak.

Prevalje, v nedeljo, dne 6. decembra ob 9. uri dop. v dvorani g. Rozmana.

Čehoslovaška socialna demokracija ima po zadnjem poročilu 6091 krajevnih organizacij. V pol leta je ustanovila stranka 350 novih organizacij.

terem se je borila za priznanje in emancipacijo žene, zavedajoč se, da je odvisnost žene utemeljena v krivičnem družabnem redu. Od tu je šla v Prago, kjer je prevzela uredništvo mesečnika »Domači prijatelj«, ki ga je izdajala Vydrova tovarna žitne kave v reklamne svrhe za slovensko ozemlje. Pod njenim vodstvom je pa list bil mnogo več kot navadna reklama, zanesel je misel za lepo čtivo in zavest narodnostnih in socialnih krivic v najoddaljenejšo slovensko vas. Okrog »Domačega prijatelja« so se takrat zbirali najmlajši slovenski pripovedniki in pesniki, ki jim je Zofka bila vedno ljubezniva vodnica in svetovalka. Spominjam se še, kako sem kot bosopet fanté težko pričakoval vsak mesec, da je mati prinesla od trgovca poleg zavojčka žitne kave tudi gratis-številko »Domačega prijatelja«, ki sem ga jemal seboj na pašo in po njegovem vzoru koval svoje prve neoglajene verzice.

V Pragi se je Zofka seznanila s hrvatskim študentom Jelovškom, ki je bil oče njenih dveh otrok. Dasi ravno se je pozneje od njega ločila, sta si ostala vendar dobra prijateljca.

Njeno književno delo je ogromno in bi ga mogli presoditi le, če bi bilo kedaj izdano v skupni izdaji, kar bi vsekakor zaslužilo, bolj kot marsikatera »Zbrana dela«, še žive-

čih piscev. Tu bi slovenska ženska založba »Belo-modra knjižnica« lahko izvršila hvaležno dolžnost. Pisala je ne samo v slovensščini, tudi v srbohrvaščini, češčini in nemščini in mnogo prevajala iz teh in v vse te jezike. Velikih konceptov ni zapustila, za to ji je nedostajalo časa in zbranosti v stalni borbi za vsakdanji kruh, v zadnjih letih, ko je ta skrb ni več mučila, so pa bile njene duševne sile že izčrpane. Vendar je med veliko množico njenih novel in črtic tudi več večjih povesti in romanov, tako: »Njeno življenje« (1914) in »Hanka« (med in po svetovni vojni, pisana v hrvaškem jeziku). Razne zbirke njenih črtic so: »Misterij žene« (1900), »Ljubezen« (1901), »Odsevi« (1902) in dr. Napisala je tudi naturalistično dramo »Amerikanci«. Koliko pa je njenih spisov raztresenih po raznih sodobnih revijah in listih, bi mogel doznati le tisti, ki bi se s tem sistematično bavil.

Zofka Kveder ima zelo veliko skupnega z našim Cankarjem, skoro bi rekli, da je to naš ženski Cankar. Ne samo, da sta si sodobnika in ju je vezalo iskreno prijateljstvo, tudi njuni življenjski usodi sta si slični. Kakor Cankar, je tudi Zofka že zelo mlada bila prepuščena v širnem svetu sama sebi, a je trdovratno kljubovala vsemu zasmehovanju in zlobnosti, zvesta svojim idealom

Doma in po svetu

Dr. Dragojin Lončar šestdesetletnik. Dne 5. novembra je proslavil dr. D. Lončar šestdesetletnico rojstva. Rojen je bil na Brdu pri Podpeči v moravški dolini. Vseučiliščne študije je opravil v Pragi, kjer se je navzel naukov dr. Masaryka in prof. dr. Drtine, ki družijo realizem z etiko in socializmom. Kot profesor je služboval v Ljubljani, Kranju, Idriji in kot ravnatelj I. drž. gimnazije v Ljubljani. Po vpokojitvi je bil nekaj časa prosvetni šef v Ljubljani. Sedaj je predsednik Slovenske Matice v Ljubljani. Spisal je mnogo zgodovinskih in kulturno-etičnih člankov in več publikacij (Naši zapiski). Tudi je mnogo predaval v delavskih in drugih kulturnih prireditvah in mu gre sloves poštenega in iskrenega kulturnega delavca po načelih velikih čeških učiteljev. Tudi mi pozdravljamo ob tej priliki njega in njegovo plemenito kluturno delo, ki ga je žrtvoval za prosveto našega naroda.

Spremembe v »Jutrovem« koncernu na vidiku. Beograjska »Politika« objavlja razgovor svojega dopisnika z g. dr. Kukovcem. V razgovoru z njim je dr. Kukovec povedal med drugim, da ga je nedavno tega posetil g. Ribnikar, ki ima s sinom pokojnega dr. Žerjave nad 50 odstotkov delnic Narodne tiskarne, ki izdaja »Jutro«, »Domovino« in »Mariborski Večernik Jutra«. Pri tej priliki je baje Ribnikar omenil dr. Kukovcu, da bo navezal stike z združeno opozicijo in da se bo časopisje »Jutrovega« koncerna v najkrajšem času preorientiralo in nevtraliziralo. — Z ozirom na spor g. Ribnikarja z JNS in dr. Kramerjem in vpliv, ki ga ima g. dr. Ribnikar v Narodni tiskarni, je zelo verjetno, da bo JNS v Sloveniji izgubila svoje časopisje.

Bivši župan ljubljanski in ban dravske banovine dr. D. Puc name-rava izdajati baje novi list v Ljubljani ter sodelovati z beograjsko opozicijo. Vest ni verjetna in tudi sicer njegovo gibanje ne bi moglo biti važno.

Zagrebski nadškoj dr. Stepinac za stanovsko državo. Gojencem za katoliško akcijo je povedal, da je papež tudi za stanovsko obliko, ker bodo potem imeli vsi delo in kruh. — V katero filozofsko ali narodnogospodarsko vedo in logiko to spada, pa seveda ni povedal. Je pač tako, če bodo podjetniki dobro organizirani, se bodo za usodo delavcev še manj brigali.

in se ni zmenila za nič, kaj so o nji govorili. Sledila je svojemu srcu in ljubila, kar se ji je zdelo vredno ljubezni, odkrito in brez zahrbtnosti. Pri tem pa je imela vedno odprto roko in je pomagala povsod, kjer je videla, da je potrebna pomoč, ne da bi jo za to prosil. Dostikrat je svoj zadnji kos kruha delila z lačnim študentom ali je svojo posteljo odstopila delavki ali služkinji, ki je ostala na cesti brez službe. Kakor so Cankarja duševno strle grozote svetovne vojne in internacija v mračnih celicah ljubljanskega gradu in ga je zadnje dni pred smrtjo prevzela resignacija, tako je Zofka strlo ozračje zagrebškega okolja zadnja leta njenega življenja, ki ji kljub vsem udobnostim ni moglo dati tega, kar je njena nemirna in požrtvovalna duša vedno iskala. Nekje globoko v svojem srcu je do svojega zadnjega trenutka še ostala nekdanja, prekrasna Zofka, ki jo bo slovenski proletarijat ohranil vedno v hvaležnem spominu.

Ena izmed Zofkinih najozbiljnih prijateljic je bila Marta Tausk, socialnodemokratska poslanka dunajskega parlamenta poveljne dobe in odlična javna delavka, ki je v svoji knjigi »Fernambuk und Anderes« napisala svoje spomine na Zofko Kvederovo, ki jih bomo v naših prihodnjih številkah z njenim dovoljenjem ponatisnili.

T. M.

Stojadinovič računa samo z Mačkom

Predsednik vlade dr. Stojadinovič je imel shod v Skoplju. Rekel je, da se položaj razčiščuje, toda vlada računa od vseh opozicionalnih skupin resno le z dr. Mačkom in Hrvatimi, ki so z njim. Ne bomo pa ovirali opozicionalcev, ki mislijo, da obenem z dr. Mačkom pridejo do oblasti.

Obsodba v krestinjskem procesu, v katerem je bilo obtoženih 29 oseb zaradi poboja na dvorcu bivšega bana Mihaloviča, je bilo obsojenih 50 oseb na strogi zapor od 2 do 6 mesecev. Vsi drugi so bili oproščeni. Državni tožilec se je pritožil proti preizkni kazni.

140 papirničarjev je stavkalo v Čačku v tovarni Pantić in drug. Po 47 dnevni stavki si je delavstvo priborilo kolektivno pogodbo.

Tapetarji stavkajo v Beogradu že dva tedna. Zahtevajo poboljšanje mezd in kolektivno pogodbo.

Obsojeni tovarnar. Alfred Šic, lastnik tvrdke »Norma«, je bil obsojen pred beograjskim sodiščem na dva meseca zapora in plačilo stroškov, ker je zanemaril dolžno paznjo, in ni zadostno poskrbel za varnost življenja svojih delavcev pred strupenimi plini v tovarni.

Skavti se tudi kregajo med seboj. V nedeljo se je vršil občni zbor skavtske zveze v Ljubljani. Iz poročil je razvidno, da že v dosednji upravi ni bilo soglasja. Značilno je tudi, da se od starejšinstva glavne uprave v Beogradu ni nihče udeležil občnega zbora. V novi odbor so bili izvoljeni s 45 glasovi (proti 26) inž. Stanoje Nedeljković (predsednik), za namestnika Nedeljko Divac in Djordje Drenovac in odborniki. Izvoljen je bil poseben posvetovalni forum, ki ima namen s svetovanjem napraviti red v skavtski zvezi.

Organizacija grafičnih podjetij za celo državo je bila ustanovljena v nedeljo v Ljubljani. Predsednik je g. Makso Hrovatin v Ljubljani. Organizacija ima namen, vključiti druge podjetniške organizacije, ščititi interese tiskarn. Važno nalogo bo imela ta organizacija tudi s tem, da sklene s pomočništvom kolektivno pogodbo za vso državo.

Smrt kosi med delavstvom. SUZOR javlja, da je v juliju umrlo 124 članov in 35 članic, od tega 43 na pljučni tuberkulozi. Na pogrebni je izplačalo zavarovanje svojcem umrlih Din 110.602 in za 79 smrtnih slučajev iz prejšnjih mesecev, ki so bili javljeni naknadno, Din 50.883,50.

Nov predsednik upravnega odbora Mednarodnega urada dela. Za predsednika Mednarodnega urada dela je bil izvoljen češkoslovaški minister za socialno skrb s. inž. Jaromir Nečas.

Če širši letake proti nacistom v Avstriji. Nemški nacisti so nevarni avstrijskemu režimu. Proti tem je ob olimpijadi trosil letake med drugimi tudi s. Karl Eisenmorgen. Ta dunajski sodrug je bil obsojen na policiji najprej na osem mesecev ječe, potem pred sodiščem še na šest mesecev. Ker je bilo to premalo, je dobil naknadno pri sodišču še štiri mesece ječe. Moža, ki se je boril z letaki proti nemškimi fašistom, ki hočejo uničiti avstrijsko neodvisnost, je kaznoval zaradi tega z osemnajst mesecev ječe. Tako obsodbo naj označi vsak čitatelj po svoje: ali je krivična, poštena ali sramotna.

Karl von Ossietzky oproščen. Ossietzky je bil v Nemčiji v preiskovalnem zaporu od 28. februarja 1933, torej nad 44 mesecev, večinoma v koncentracijskem taborišču Papenburg. Te dni je bil izpuščen iz zapora, toda oddati so ga morali v berlinski sanatorij. Zakaj?

Listnica uredništva

B. Prevalje. Radi pristopa v Zvezo strojnikov in kurjačev pišite v Ljubljano, Miklošičeva cesta, poslopje Delavske zbornice I. nadst.

Koroška Bela. Glej Prevalje. Odgovor na vprašanje prihodnjic v pravem svetovalcu.

Iz naših krajev

Maribor

Shed združenih privatnih nameščencev

bo v sredo, dne 18. novembra s pričetkom ob 20. uri (8. uri zvečer) v dvorani Ljudske univerze (poprej kino Apolo) v Mariboru, Slomškov trg, z dnevnim redom:

Razširjenje pokojninskega zavarovanja na vse nameščence v celi državi.

Na shodu bodo poročali dr. Vrančič, ravnatelj Pokojninskega zavoda za name-

Pritožbe ribičev. Ribiči, ki love na levem bregu Drave, pod izlivom kanala mestne klavnice, so imeli navado, da so pri nizkem vodostaju nakupičili na posameznih mestih v strugi vzdolž brega in nekoliko oddaljeno od njega, kamenje, hoteč s tem preprečiti, da bi voda pri višjem vodostaju bila manj deroča, ker v deroči vodi ribolov ni uspešen. Proti temu se je pritožil nek posestnik, češ, da ti kupčki kamenja povzročajo, da tok vode od izvira klavninskega kanala dalje zastaja in da se vsled tega širi smrad v okolici. Oblast je menda te pritožbe vpoštevala in je ribičem prepovedala kupičiti kamenje na posameznih mestih v strugi, kakor so to delali dosedaj. Ribiči pa pravijo, da so vse pritožbe neutemeljene, ker nakupičeno kamenje v strugi nikakor ne ovira vodotoka, ampak samo regulira njegovo ubranost. Smrad, ki se širi v okolici kanalov, ne prihaja iz vode, kamor se kanali stekajo, in ga tudi ne povzroča »zastoj« vodotoka vsled tistih par kupčkov kamenja v strugi, ki ga visoka voda itak odnese, ampak plini, ki se zbirajo v kanalih in pri izlivu kanalov v Dravo, uhajajo. Mnogo večji smrad je povzročalo do nedavnega izpraznjevane fekalij v bližini broda in pa odkladanje smeti in odpadkov na bregu s strani stanovalcev tistih hiš, v katerih nimajo smetišnic, ker jih hišni gospodarji nočejo zgraditi. — Ribolov na levem bregu Drave se itak več ne izplača. Nedavno tega je posebna komisija biologov pregledala vodo od kanala mestne klavnice pa do konca mestnega pomenja in je ugotovila, da v tej vodi sploh ni več nobene hrane za ribe, razen kadar voda naraste. Svoj čas, dokler se je iz kanala mestne klavnice otekala tudi kri, je v tem okolišču mrgolelo rib, odkar pa so odtok krvi napeljali v kanal, v katerega odvajata tudi milarna razne kemikalije, pa se vsa ribja hrana sproti uniči. Iz teh razlogov mislijo ribiči (ki plačujejo visoke takse za ribolov), da je prepoved

ščence v Ljubljani in zastopniki strokovnih organizacij. Ker je bil na anketi v Zagrebu dne 13. septembra dosežen sporazum med vsemi organizacijami, nastopajo v tem vprašanju organizacije in edince posameznih strok privatnih nameščencev skupno, dokler ne bo dosežen cilj in zavarovanje razširjeno na vso državo. Odbor sklicateljev.

kupčenja kamnov na posameznih mestih struge v bližini odtočnega kanala mestne klavnice neumestna in naj se zato dvigne. — Ribič.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru opozarja svoje članstvo na zborovanje, katero prirede vse strokovne organizacije in skupine privatnih nameščencev dne 18. novembra ob 20. uri v dvorani kina Apolo na Slomškovem trgu.

Inkasiranje PTL dinarja. Pobiranje protituberkuloznega dinarja pri stanovalcih se od 1. novembra dalje vrši z enodinarskimi listki potom lignih inkasantov. Za darila preko Din 10.— se ne bodo izdajali listki, temveč pobotnica na ime darovalca. Ligni inkasanti so inkasanti mestne elektrarne in plinarne. Tudi občani sosednjih občin so naprošeni, da podpirajo to človeko ljubno akcijo. Blagajnik lige, za gradbeni fond PTL.

Mariborsko gledališče

Kalmanova operata Ciganski primaš je imela na našem odru lep uspeh. Vsebinska je tipično operetna, vendar ni plehka, kakor je to običajno pri operetah. Osrednja oseba je ciganski primaš, ki ga je igral Pavle Kovič in pokazal z njim svojo vsestransko uporabnost. On ni le dober igralec, marveč tudi v pevskem oziru vidno napreduje. Prijetno nas je presenetila nova primadona gđ. Jelka Igljeviča. Simpatična pojava. Krasen kultiviran sopran z obilo srebrnine in melkobe bi bil primernejši za opere nego operete. V igralskem oziru je začetnica, pa se bo z lahkoto izpopolnila. Njen partner, Sancin, se je v vlogi Sacrija pevsko in igralsko povzpел nad svoje običajne stvaritve. Ugajala je Barbičeva kot gibčno in energično cigansko dekle. Verdonik v igralskem oziru vidno napreduje. Vsi ostali so doprinesli svoj del k posrečeni predstavi. Lojze Hercog je z zanosom vodil orkester. —e

Celje

Westnova stanovanja pred okrožnim sodiščem

Po znanem izprtju v Westnovi tovarni je tvrdka vložila proti delavskim zaupnikom in nekaterim delavcem še tožbe, da morajo takoj izprazniti tovarniška stanovanja. Tvrdka Westen je zahtevala v tožbah, da se razprave nujno izvršijo. Pred sreskim sodiščem so zaupniki sicer navajali, da so kot zaupniki zaščiteni, a so bili vkljub temu obsojeni, da morajo stanovanja zapustiti. Proti tem sodbam so se delavci pritožili na okrožno sodišče. V četrtek sta se vršili pred okrožnim sodiščem prvi dve prizivni razpravi proti dvema zaupnikoma, ki sta se pri prvi razpravi še sama zastopala in je napravil šele priziv odvetnik, ki je zahteval, da se tožbe odbijejo, ker sta zaupnika zaščiteni še do konca funkcijske dobe in zato tudi glede stanovanj. Prizivno sodišče si je

osvojilo to pravno mnenje, ter sodbe sreskega sodišča razveljavilo in vrnilo zadeve nazaj, da prvo sodišče preišče, če sta ta dva zaupnika kaj zakrivila ali ne in s tem izgubila mandat zaupnika? Sresko sodišče bo torej moralo dokazati izvesti in nato vnovič razsojati. Proti tistim novim sodbam pa imajo stranke zopet pravico priziva na okrožno sodišče. Ostali zaupniki so šele sedaj vložili prizive in se bo vršila poznejše prizivna razprava, ki se ni razpisana. Ko bo sodišče z izvedenimi dokazi razčistilo vprašanje, je-li so bili zaupniki upravičeno odpuščeni ali ne, bo moralo vpoštevati še določbe novega poslovnega reda, ki določa, da imajo delavci pravico do naravnih stanovanj tako dolgo, dokler ni izplačana redna mezda in potem še 15 dni.

Razmere v tovarni Bergman in drug

Radi izkoriščanja tekstilnega delavstva v tej tovarni, smo se organizirali, da nekoliko zajezimo gazenje socialne zakonodaje. V upanju, da bo vodstvo omililo borb proti delavstvu, smo se zmotile. Iz našega polletnega boja ne moremo vsega navesti, ker bi rabile za to debelo knjigo. Inozemski vodja, ki uživa našo gostoljubnost, se je menda zaklel proti temu, da bi si ustanovile organizacijo in se tako branile. Samo oni, ki so to izkusili, vedo, kako se godi onim, ki se upajo le z besedo braniti proti krivičnemu postopanju. Vsem je še v spominu napad na nas v »Slovencu« pod naslovom »Rdeči teror v tov. B.« Kakšen je bil ta napad in kdo ga je organiziral, se bo kmalu videlo, ko bo izreklo sodišče svojo besedo. Ker pa dosedanj potek postopanja ne gre v račun nekaterim osebam, čutimo to zopet najbolj priče, ki smo bile zaslišane pred sodiščem. Zadnjič smo poročale v »Delavski Politiki«, da so nas začeli še klofutati. Namesto, da bi nam dali to, kar zahteva zakon, so nas še ozmerjali in nekdo nam je grozil, da bo napravil z nami tako, kot so v Celju delali že tudi tujerodni kapita-

Krmelj

Zaključek zaupniškega tečaja. V petek, dne 6. t. m. smo zaključili zaupniški tečaj, ki je trajal 17 dni. Obisk tečajnikov je bil res zadovoljiv, saj je obiskovalo tečaj 135 delavcev in delavk, kar je za krmeljske razmere izredno veliko. Ob zaključku se je s. Gorenc Alojz prisrčno zahvalil s. Pliberšku, ki je tečaj vodil in predaval. Težke so razmere v Krmelju, vendar se je posrečilo preorati ledino in zbuditi med tukajšnjimi delavci zanimanje za delavska in socialna vprašanja. Med rudarskim delavstvom ne sme biti ljudi, ki bi vsled neznanja in nevednosti bili koljca v borbi za pravice delavstva.

listi. Ker pa ne moremo prenašati takega postopanja, sva vkljub veliki brezposelnosti dve delavki rajši zapustili delo, kot da bi še dalje delali v takih okoliščinah. Da ne bo radi tega poročila maščevanja nad nedolžnimi, se podpiseva s polnim imenom, javnost pa naj sodi.

Rušnik Alojzija. Pačnik Ivanka.
Tečaj za vzgojo otroka v šolski in posolski dobi priredi Ljudsko vseučilišče. Predavanja z razgovorom bodo vsak četrtek ob 20. uri v predavalnici Ljudskega vseučilišča na meščanski šoli. Predaval in razgovore bo vodil prof. dr. Franjo Zgeč. Prvo predavanje se bo vršilo v četrtek, dne 19. nov. t. l. Na ta tečaj opozarjamo vse, ki se zanimajo za vzgojo otrok.

KINO „METROPOL“, CELJE

17., 18., 19. novembra: VALOVI LJUBEZNI. (Liebeswellen). Herojska tragedija mladega grofa Brane in njegovega naroda po znameniti noveli Theodora Storma. Borba naroda s silo morja za obstanek. V glavni vlogi Marianne Hoppe, Mathias Wieman in drugi.

Predstave ob nedeljah in praznikih ob 16. 18.15 in 20.30. Predstave ob delavnih dneh ob 18.15 in 20.30.

Trbovlje

Veliko zanimanje za listo delavcev, kmetov in obrtnikov. Z velikim zadovoljstvom so tukajšnji kmetje in obrtniki sprejeli vest, da so predstavniki delavstva sklenili iti združeno s kmeti in obrtniki brez strankarske pobarvanosti v predstojne občinske volitve za korist in napredek trboveljske občine. Združeni delavci, kmetje in obrtniki bodo poskrbeli, da se nihče ne bo mogel dičiti s pavovim perjem, da bi se dopadel kakršnikoli gospodi, ki ne vidi in ne čuti resničnih potreb trboveljskih občanov, ki so v resnici delavci, kmetje in obrtniki.

Odpravite zobni kamen!
Rešite se skrbi!
Vsako jutro —
vsak večer
vzemi

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Ptuj

Seja občinskega sveta. Pretekli teden se je vršila javna seja mestnega sveta, na kateri je bil odobren računski zaključek za l. 1935-36. Bilanca izkazuje za okoli Din 30.000 presežka. Premeženje mestne občine se ceni na blizu Din 3.000.000. Razpravljalo se je tudi o predlogih glede priključitve okoliških občin. Zbrali se bodo potrebni podatki, da se dožene višina davčne osnove na ozemlju, ki je pripadlo mestni občini. Dalje je bil odobren kredit v znesku Din 2300.— kot dotacija za napravo telef. proge Vurberk—Ptuj. Za preskrbo brezposelnih se bode tudi to zimo uvedla pomožna akcija.

Advokatski izpit je položil s. Janko Šegula pretekli teden v Zagrebu in bo otvoril te dni lastno pisarno. Čestitamo!

Predavanje o Primorski smo imeli v torek zvečer in tako so imeli vsi priliko slišati, kakšne blagodati je deležno ljudstvo v fašističnem raju, kjer vlada nasilje, teror in barbarstvo. Da, fašizem je sramota civilizacije!

Roditeljski sestanek. V nedeljo, dne 25. t. m. se je vršil v meščanski šoli prvi roditeljski sestanek staršev meščansko-šolske mladine, na katerem se je razpravljalo o vzajemnem delu pri vzgoji mladine. Povdarjajoč, da je razumna, plemenita, delavljna mladina ključ za bodoče življenje naroda, se je naglašalo, da mora biti ustvarjena vez med šolo in domom. Vzgoja se mora pravilno usmerjati, nikdar pa po šovinističnih načelih. Prečitana so bila pravila vzgojne zajednice meščanske šole ter izvoljeni zaupniki, na katere se naj starši obračajo. V Ptujso zaupniki gg.: Dr. Muha, Domajnko in ga. Herzog. Iz iznešenih vprašanj in predlogov je posneti, da so taki sestanki res potrebni in se bo prihodnji sestanek vršil prvo nedeljo decembra ob 8. uri zjutraj. Pričakovati je, da takrat pridejo tudi ostali starši, ki so tokrat manjkali.

Ruše

Kako je pri nas zmagala JRZ? Na listo JRZ so pobrali vse, kar leže in gre. Za okras je bilo na listi g. veleposestnika tudi nekaj delavcev, ki pa niso dosti poznani. Nasproti tej listi so združeni delavci, kmetje in obrtniki ter vsi demokratično misleči sloji starodavnih Ruš postavili svojo listo. Nasprotniki so se zmage te liste tako bali, da so na vse načine in sili, dokler niso končno dosegli, da je bila že potrjena lista tik pred volitvami razveljavljena, češ, da je nosilec liste s. Drago Magdič občinski blagajnik in torej nameščenec občine. S. Magdič je to funkcijo vršil tri leta in žel priznanje vseh v prejšnjem odboru zastopanih strank, JNS in tudi novo pečene JRZ. Banska uprava pa je njegovo namestitev odklonila, dovolila pa, da je on to odgovorno službo vršil proti honorarju, kot član občinske uprave. Za to je vedel vsak ruški občan, ki se je hotel zanimati za občinske zadeve, bržkone pa tudi tisti, ki so tako ali tako proti s. Magdiču skovali in podpisali. Zadevo bo sedaj obravnavalo upravno sodišče. Posle občinske uprave pa je že prevzel novo izvoljeni odbor, ki je dobil zaupanje od 34.6 odst. ruških volilcev. Delavstvo Ruš se dobro zaveda, kako važno je delo občinskega odbora. Radi tega pričakujemo pri prihodnjih odborovih sejah večje udeležbo zavednih občanov kot poslušalcev. Želimo, da g. predsednik bodoče seje vedno javno razglasi, v sejni sobi pa postavi klopi za poslušalce.

Zagorje ob Savi

Zavarujte pot v Slačniku! Gradbeno vodstvo banke uprave dela v lastni režiji cesto Zagorje—Slačnik—Trbovlje. Pri do-ločanju trase se je na najbolj strmih mestu posekalo vse drevice in na nekem mestu tudi že pričelo z izkopom. S tem je postala na tem obronku speljana kolovozna pot skrajno nevarna, ne samo za vozove, temveč tudi za pešce. Po njej hodi poleg drugih tudi okrog 30 rudarjev na delo v Trbovlje in nazaj. Po svoji zaposlitvi morajo to pot prehoditi največkrat v temi. Treba je, da človek napravi samo en korak s poti, že zdrči v globino 20 do 40 m. Tak nesrečen slučaj se je že zgodil z rudarjem Puhom, ki je na posledicah, dobljenih pri padcu po tej strmini, v bolnici umrl. Zato mislimo, da je skrajni čas, da se ta kolovozna pot zadostno zavaruje!

Jesenice**Prva občinska seja po volitvah**

se je vršila na Jesenicah v sredo, dne 4. t. m. Po prečitani zapisnika je podal daljšo poročilo stari občinski blagajnik, ki je točno poročal, v kakšne vrste je bil v zadnjem času izdan denar in predvsem, koliko denarja je še ostalo. Poslušalci so imeli vtis, da hoče s tem poročilom poslavljajoča se večina opravičiti svoje delo v zadnjih treh letih in pokazati, koliko je prigospodarila. Potem je prevzel predsedstvo novi župan g. V. Markež, ki je zapri-segal občinske svetovalec. Udanostna brzozeljavka ni bila doglasovana, nego se je kar brez tega odposlala. Po poročilu g. župana o izidu volitev je prečital v imenu kluba občinskih odbornikov liste slov. delovnega ljudstva dr. Aleš Stanovnik izjava, ki jo bomo objavili v prihodnjem. Ob enem z izjavo je kot prilogo zapisniku predal g. županu tudi še fotografijo proslule okrožnice lj. žel. direkcije št. 23482-1-1936 z dne 22. 10. 1936, objava št. 62. Med čitanjem izjave, ki je zvenela kakor obtožnica, so bile glave nekaterih večinskih »mož iz ljudstva« precej povešene. V imenu narodnih je dr. Rekar izjavil, da so pripravljivi za sodelovanje v odsekih in svrhoh kontrole. Zatem je bilo izvoljenih v občinsko upravo prvih šest gg. z JRZ liste. Za obč. blagajnika je bil izvoljen g. Bertonec Franc. V odseke so bili izvoljeni po eden zastopnik nacionalne liste, za zastopnike liste slov. del. ljudstva pa je rezervirano tudi po eno mesto, vendar ne v vseh odsekih. Zastopniki te liste so stavili gotove želje in pogoje za sprejem teh mest ter se bodo še prej pogovorili o tem s svojimi volilci. Glasovanja so se večinoma vršila kakor običajno pri današnjih obč. odborih. Manjšina kot izvoljena večina proti vsem ostalim. Morda bo pa v prihodnjem le boljše.

Kranj

Protizakonit delovni čas zopet uvajajo v tekstilnih tovarnah. S podpisom kolektivne pogodbe smo menili, da bo enkrat za vedno uveljavljen osemurni delovnik. Uverjeni smo bili tem bolj, ker smo bili prepričani, da bo oblast uveljavila svojo avtoriteto tudi napram podjetnikom, kakor je to storila proti delavstvu, ki je kršilo zakon. — Ponovno pozivamo oblast, da postopa najstrožje proti podjetnikom, ki podaljšujejo delovni čas, kajti dosti je brezposelnih, ki bi z veseljem prišli za delo.

Mestu se obeta več vode. Zadnja leta sem se opaža, da vodovod ne daje več zadostne množine vode. Pomanjkanje vode se občuti vedno bolj, tako da vsled slabega pritiska v prvih nadstropjih v mestu vode sploh primanjkuje. S Kranjem v zvezi je tudi vodna napeljava za vasi Čirčiče, Hrastje in Prebačevo. Pretekli teden pa so začeli s kopanjem za spojitve vodovoda Voklo—Prebačevo. Gre namreč za to, da se gornje tri vasi preskrbi z vodo, ki priteka iz odcepa glavnega toka na Visokem za vasi Senčur-Voklo-Voglje. Spoj bo podaljšan od Vokla do Prebačevega v smeri Prebačevo—Hrastje—Čirčiče. Torej bo voda za te vasi napeljana v obratni smeri kot doslej. Računajo, da bo potem količina vode, ki so jo potrošili v Čirčičah, Hrastju in Prebačevem, na razpolago mestu. Kljub temu pa pomeni to samo začasno rešitev vodovodnega vprašanja.

Košaki

Okna in vrata mu je snel. Brezposelni zidar G. V. je ostal dolžan najemnino svojemu gospodarju, posestniku G. F. Gospodar pa s tem ni bil zadovoljen, ampak je sklenil, da mora najemnik na vsak način ven iz stanovanja. Toda kam naj gre, kje naj najde zatočišče? Muzičarjeva hiša, v kateri je tako premišleval, se pehal za delom in zaslužkom, pa je gospodar nekega dne prišel s svojimi pomagači in napovedal, da bo ubogemu delavcu in njegovi družini stanovanje temeljito »prezračil«. In res; ukazal je sneti vsa okna in vrata. Kako se je počutila delavčeva družina v stanovanju brez oken in vrat, zlasti v mrzlih nočeh, si lahko mislimo. Šele sodišče je podučilo krščanskega posestnika, da pomeni snemanje oken in vrat v stanovanju najemnika ne samo greh zoper krščansko zapoved o ljubezni do bližnjega, ampak tudi motenje posesti, kar se pa ne kaznuje šele na onem, ampak na tem svetu.

Hrastnik

Krajevna protituberkulozna liga, ki je letos dogradila že davno nujno potrebno letno kopalnico, priredi v sredo, dne 18. t. m. ob 18. uri v dvorani Sokolskega doma zanimivo predavanje. Priznani strokovnjak za pljučne bolezni g. dr. Neubauer z Golnika bo predaval in pokazal slike o tuberkulozi otroka. Pokažimo z udeležbo, da vemo ceniti prizadevanje naše lige. Vsi k predavanju!

Študenti pri Mariboru

Ljudska univerza. Pretekli četrtek je zopet predaval g. prof. Detela o človeku — gospodarju narode. Zanimivega predavanja se je udeležilo 137 poslušalcev. Prihodnje predavanje bo imel prof. Stupan.

Volnene dokolenke, moške in ženske nogavice iz lastne pletarne nudi **EKSPORTNA HIŠA „LUNA“** Maribor, Glavni trg št. 24.

Delavec ima pravico do življenja
Velik shod beograjskega delavstva

Svobodne delavske in nameščenske organizacije v Beogradu so sklicale veliko zborovanje, na katerem sta govorila ss. B. Krekić in M. Belić o položaju delavstva v državi in utemeljila zahteve strokovnih organizacij, katerih cilj je zagotoviti delavstvu: **delo in kruh.**

Iz govora s. Krekića je treba zlasti podčrtati njegovo ugotovitev, da je brezposelnost pri nas posledica naraščanja števila prebivalstva in s tem v zvezi delovnih moči, ki ni v nobenem razmerju z možnostjo zaposlitve. — Stavke, ki so se vodile v preteklih mesecih, so bile prvi poizkus delavstva, da izboljša svoj nadvse mizerni položaj. Kako zelo se je poslabšal življenjski standard delavstva, je splošno znano, in vendar so gotovi krogi, ki niso črhnil niti z besedico, ko so podjetniki rušili mezde, pri tej priliki nastopili proti stavkujočemu delavstvu, pod-

Zalog

»Ne bodimo tako brezobzirni, da bi upravo izkoriščali!« Tako se je izrazil naš g. nadzornik, ko smo progovni delavci zahtevali, da se nam plača tudi nadure za delo pri izmenjavi kretnic. Mi pa pravimo: Nikjer ni zapisano, da bi progovni delavci morali delati v naturah brez odškodnine! Svetujemo g. nadzorniku, da si prečita delavski pravilnik in tu bo našel, da se prekourno delo plača s 50 odst. G. nadzornik, ki rad povdarja, da je vedno za delavce, naj torej kar piše nadure, saj jih železniška uprava priznava že v pravilniku. Prepričani smo, da ne bo nikogar pri direkciji, ki bi rekel, da delavci, ki zahtevajo plačilo za opravljeno nadurno delo, hočejo železniško upravo izkoriščati!

D. M. v Polju

Kako smo sejali na prvi seji novoizvoljenega občinskega odbora. Potrebno je, da se tudi mi iz ljubljanske okolice oglasimo v »Delavski Politiki« in povemo, kako se imamo, kako gospodarimo in kako politikuemo v naši občini. Pred 14 dnevi je bila prva seja novoizvoljenega občinskega odbora. Opozicija ima pet odbornikov, med večino pa je tudi poljski kaplan. — Na seji je predsednik Keber predlagal, da se za pismnikarjem, članom volilnega odbora (bilo jih je kar šest, po večini seveda JRZ pristaši) prizna nagrada, vsakemu po Din 50. Opozicija je bila proti temu, povdarjala je, da je treba v občini varčevati, ker imamo sto drugih stvari, za katere ni denarja. K besedi se je oglasil g. kaplan, ki je rekel: »Tam zadaj pa kar tiho bodite. Župan, še več so zaslužili!« In proti opoziciji obrnil je dejal: »Saj so tudi Vaše glasove zapisovali!« Opozicija na to: »Seveda! Samo, da bo o tem spregovorilo še upravno sodišče v Celju!« O teh nagradah se je potem trikrat glasovalo, da je predlog končno z malo večino prodr. Ko je potem govoril nek odbornik, ga je župan prekinil, češ, da naj bo tiho. Ko govornik utihne, se pa oglasi g. župan še enkrat in opomni, da zvonijo v cerkvi k večerni molitvi, nato prosi g. kaplana, naj moli naprej. Na mah je bila večina na nogah in je molila. Opozicija pa je nema obsedela, držče se kaplanovega opomina, ki ga je izustil ob početku seje: »Tam zadaj pa kar tiho bodite!« B-or.

Guštanj

Vse, ki so v zaostanku z naročnino za »Delavsko Politiko«, prosimo, da najkasneje do novega leta poravnajo svoj dolg, naj ne delajo nepotrebnega dela in škode samemu sebi, delavskemu listu in delavskemu gibanju. Zavedajte se, da se list vzdržuje zgolj z naročnino. Kdor pa res ne more plačati, naj pove, da mu list ustavimo. Tudi za Guštanj velja: Proč z drugimi časopisi, ki vas zastrupljajo in omamljajo! V vsako hišo »Delav. Politiko!« Plačujte redno, da bo »Delavska Politika« lahko pričela izhajati trikrat na teden. V novembru nabiramo nove naročnike; upamo, da ne bo nihče odrekel, da bo vsak, ki količkar zmore, tudi postal naročnik »Delavske Politike!« Le na tak način bo mogoče postaviti naš tisk na res solidno podlago. Torej vsi na delo za pridobivanje novih naročnikov za »Delavsko Politiko!« — **Poverjenik.**

Velenje

Obljetnica. Dne 31. oktobra t. l. je minilo ravno leto dni, odkar se je vršila pred sreskim sodiščem v Šoštanj razprava v civilni tožbi proti predstavnikom direkcije državnega rudnika Velenje radi odpusta iz službe delavskega zaupnika II. skupine s. Jos. Polanca. Ta tožba je bila odmev petomajskih Jevtičevih volitev. Zaveda se danes ni dokončno rešena. Sodišče je v drugi instanci potrdilo sodbo prvostopnega sodišča, ki je v smislu § 220 o. z. obsodilo toženo stranko na plačilo mezde s. Polancu za čas njegovega prisilnega dopusta, sedaj pa leži zadeva pri stolu sedmorice. Značilno pri tej stvari in nad vse interesantno je to, da je takrat pri razpravi na-

tikajoč mu, da hoče s svojo akcijo rušiti obstoječi družabni red. — Važna je tudi ugotovitev, da je v poslednjih par mesecih narasla draginja za mnogo več, kot pa so si delavci priborili s stavkami. Življenjske potrebnosti so od junija do oktobra poskočile za 4.47 odst., drva za 3.33 odst., med tem ko znaša izboljšanje mezde vsled stavk v času od junija do septembra komaj 1.20 odst.

Na shodu sprejeta resolucija zahteva: organiziranje gospodarstva po načrtu; vzpostavitev gospodarskega sveta, skrajšanje delovnega časa, da bi se lahko zaposlilo odvisno delovno silo; uvedbo starostnega in invalidskega zavarovanja; podpiranje brezposelnih s strani občin in države; svobodo organizacije in javnega udejstvovanja, volitve v delavske zbornice in v ustanove socialnega zavarovanja.

sodišču v Šoštanj g. Vekoslav Zajc nastopil kot priča na strani tožitelja Polanca proti inž. Burniku in direktorju inž. Čučku, danes pa se je stvar v toliko izpremenila, da je g. Zajc postal ne samo simpatizer, ampak naravnost najintimnejši pristaš inž. Burnika. Ko bo izšla sodba, bomo o poteku volitev dne 5. maja 1935 na rudniku v Velenju še izpregovorili.

Pesje pri Velenju

Po volitvah. Kakor drugod, so bile tudi pri nas občinske volitve in sicer smo dobili novo občino Skale. Bila je samo ena lista, in sicer JRZ, toda volilo je komaj 38 odst. volilnih upravičencev. Ljudje hočejo tajne volitve. Radovedni smo, kako bo nova uprava gospodarila v novi občini. Odbor si naj ogleda ceste, posebno ono, ki se odcepi od glavne ceste proti Pesju. Pa to še ni vse, še veliko drugih del je, ki čakajo.

Podružnico svoje trgovine je odprl delavstvu dobro znani šoštanski trgovec Natek Anton v hiši, kjer je poprej imel prodajalno g. Pletershek.

Šoštanj

Za volitve so se »gihali« gospodje od JNS z JRZ, pa so pri sklepanju te politične kupčije pošteno gor plačali. Pogajanja so se vlekla in vlekla. JRZ-veljaki so lepo vse pripravili, med tem ko so gospodje mislili še vedno na kompromis. Lahko si predstavljamo, kakšne oči sta napravila tista dva gospoda, ki sta nekega dne romala k prvaku JRZ, da se dokončno dogovorita, pa sta dobila odgovor: »Sporazum je mogoč, toda samo, ako pristopita k JRZ.« — Za občinske volitve se je koalicija ponesrečila, zato bodo gospodje pa lahko sedaj pri volitvah v Trgovsko, obrtno in industrijsko zbornico skupno nastopili. Res ganljivo sožitje!

Tiskovni sklad

Za tiskovni sklad je daroval s. Lichtenegger Franc iz Šoštanja Din 5.—. Najlepša hvala! Sodrugi posnemajte!

Delavski pravni svetovalec**Renta iz Nemčije (Celje)**

Vprašanje: V letu 1930 sem se ponesrečil pri delu v Nemčiji in sicer mi je odrgalo prst na roki. Izselil sem se kmalu nato v Jugoslavijo in je nemška bratovska skladnica poslala za menoj odpravnino v znesku Din 600.—, kar se mi zdí premalo. Ali lahko zahtevam mesečno rento za izgubljeni prst?

Odgovor: Ker Vam je odrgalo le prst, poškodba ni bila tako velika, da bi se Vaša delazmožnost zmanjšala za 20 odst., kot je v Nemčiji potrebno, da se lahko dobiva renta. Zato so Vam izplačali odpravnino. Ako se Vam je zdelo, da je odpravnina premalo, bi se bili lahko pritožili zoper tozadevni odlok, vendar ste sedaj rok že zamudili. Rente pa z ozirom na zakonite predpise ne bode mogli zahtevati.

Plačevanje pričnin (Moste)

Vprašanje: Nek član naše organizacije je bil pozvan od sodišča za prično.

VZAJEMNOST**Ljubljana**

Delavski prosvetni večeri »Vzajemnosti« in »Zarje«. V sredo, dne 18. novembra bo v dvorani Delavske zbornice prvi delavski prosvetni večer v letošnji sezoni s skrbno izbranim programom. Poleg godbe »Zarje« in orkestra bo nastopil pevski zbor in govorni zbor, nato slede recitacije, solopetje, 13letna baletka bo plesala v ruski narodni noši ples »kazačok«. Vmes bo zanimivo predavanje. Pridite!

Maribor

Tečaj za nemščino, ki ga priredi »Vzajemnost«, bo pričel v sredo, dne 18. t. m. ob 20. uri v društveni sobi, Maribor, Sodna ul. 9-II, Priglaščenci, pridite točno; lahko se pa javijo tudi še novi.

Guštanj

Ustanovitev društva. Najzavednejši jeklarji so se dne 4. t. m. zbrali na članskem sestanku kulturnega društva »Vzajemnost«. Ugotovili so morali sicer, da živi njih kulturna organizacija v najtežavnih razmerah, na vsakem koraku naleteva društvo na zapreke, na eni strani obstoja vprašanje lokala za prireditve, na drugi strani pa nedostaja najnujnejših materialnih sredstev, da bi se sploh moglo započeti z aktivnejšim društvenim delovanjem. Vse to pa idealni četi sodrugov, združenih v »Vzajemnosti«, niti najmanj ne jemlje poguma in odločne volje za ustvarjanje na polju delavske kulture, pa naj bo začetek še tako skromen. Kajti oni se v polni meri zavedajo pomena pravega kulturnega dela med delavstvom, ki je tudi tukaj v Guštanju več kot potrebno. Med prve naloge so sprejeli ojačanje članstva »Vzajemnosti«. Pri sedanjih kolikortoliko ugodnih delovnih prilikah je sedanje število članstva odločno prenizko. »Vzajemnost« je danes edina skupna delavska organizacija in je radi tega dolžnost slehernega zavednega delavca, da je njen član. Kdor ni član »Vzajemnosti«, ne more reči, da poseduje legitimacijo, da lahko kjerkoli govori v imenu zavednega delavstva.

Na solidni podlagi bo društvo skušalo ustanoviti prepotrebno delavsko knjižnico, organiziralo bo poučna predavanja in študijske večere, storilo pa bo predvsem vse, kar je mogoče, da pridemo tudi do lastnega pevskega zbora, kajti to je ena naših največjih kulturnih potreb, odkar je prenehal delovati »Jekleni zvon«. Enostručno je bila izražena tudi želja, da povabimo pevski zbor mariborske »Vzajemnosti« na koncertno prireditev v Guštanju.

Usoda našega kulturnega društva pa je tesno povezana z usodo tukajšnjega družnega pokreta. Društvo smatra zato kot svojo kulturno nalogo tudi širjenje združene ideje. Temu namenu bo posvečeno posebno predavanje o združništvu, ki ga bomo priredili v najkrajšem času in na kar že danes opozarjamo vse delavstvo. Predavatelj bo prišel iz Maribora.

K vsem tem nalogam pa spada še dolžnost, da je vsak član »Vzajemnosti« tudi član **Cankarjeve družbe**, ki bo posebno to leto dala delavcem najlepši knjižni dar.

Sestanku je kot zastopnik centrale pristvoval s. Presl iz Maribora. Člani so se razšli s polno optimizma in v zavesti, da bo ta sestanek obrodil obilno sadov. Guštanjim delavcem pa veljaj apel: Podpirajte vsi do zadnjega svojo kulturno organizacijo in postanite njeni člani! Močna kulturna organizacija Vam bo dala tudi novih moči za vašo življenjsko borbo!
V izobrazbi je moč!
P.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Raß
Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se **ŠPECERIJSKA TRGOVINA**
Delavski dom l. z. z. o. z.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaska c. 18, se priporoča cenj občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

POZOR! Damsko in moško garderobo po najnovejši fazoni in zmernih cenah Vam izgotovi Aršič Leopold, modni salon »Elegance«, Maribor, Koseskega ulica 22. (Zadostuje dopisnica, pridem na dom.)

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324